

ПП "Проект-Менас"

арх. № 199-2019

прим. №

**РОЗРОБЛЕННЯ РОЗДІЛУ «ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА»
В ОБСЯЗІ ЗВІТУ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ ДОКУМЕНТУ ДЕРЖАВНОГО
ПЛАНУВАННЯ – ГЕНЕРАЛЬНОГО ПЛАНУ с. ВЕЛИКИЙ ЖВАНЧИК
ДУНАЄВЕЦЬКОГО РАЙОНУ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ**

**ЗВІТ
ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ
ДОКУМЕНТУ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ –
ГЕНЕРАЛЬНОГО ПЛАНУ с. ВЕЛИКИЙ ЖВАНЧИК
ДУНАЄВЕЦЬКОГО РАЙОНУ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ**

Замовник: Дунаєвецька міська рада об'єднаної територіальної громади

Договір: від 29.07.2019р. № 199-2019

Директор ПП "Проект-Менас"

Мідзяновський В. К.

Головний інженер проекту

Мідзяновський В. К.

Головний архітектор проекту

Ткачук А.О.

Кам'янець-Подільський 2019р.

СКЛАД ВИКОНАВЦІВ:

Виконавці	
Головний інженер проекту	Мідзяновський В. К
Головний архітектор проекту	Ткачук А.О.

ЗМІСТ

	стор.
Розділ 1. Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування	4
1.1. Процес розробки проекту “ Генеральний план села Великий Жванчик Дунаєвецького району Хмельницької області”	4
1.2. Забезпечення доступу та врахування думки громадськості під час розроблення проекту “ Генеральний план села Великий Жванчик Дунаєвецького району Хмельницької області та здійснення СЕО	5
1.3. Зміст і основні цілі генерального плану та його взаємозв'язок з іншими планами та програмами	5
1.4. Інші плани та програми що мають відношення до документу державного планування	7
Розділ 2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнози зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено	8
2.1. Кліматичні умови	8
2.2. Атмосферне повітря	9
2.3. Водні ресурси	13
2.4. Земельні ресурси та ґрунти	16
2.5. Поводження з відходами	18
2.6. Рослинний та тваринний світ	19
2.7. Стан здоров'я населення	20
Розділ 3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу	21
Розділ 4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом	22
Розділ 5. Оцінка відповідності проекту оновленого генерального плану цілям програм державного та місцевого рівня, галузевих програм	24
Розділ 6. Опис наслідків реалізації проектних рішень документу державного планування для довкілля, а також для здоров'я населення, у тому числі кумулятивних, позитивних і негативних наслідків	26
6.1. Оцінка ключових наслідків для довкілля, в тому числі для здоров'я населення	26
6.2. Можливість негативних кумулятивних ефектів	29
6.3. Висновки з результатів оцінки	29
Розділ 7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування	30
Розділ 8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації тощо)	32
8.1. Оцінка альтернатив	32
8.2. Ускладнення що виникли в процесі проведення СЕО	33
Розділ 9. Заходи передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення	33
Розділ 10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення	35
Розділ 11. Резюме нетехнічного характеру, розраховане на широку аудиторію	35
Розділ 12. Додатки	39

Передумова та призначення звіту

Метою стратегічної екологічної оцінки є сприяння сталому розвитку шляхом забезпечення охорони довкілля, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я, інтегрування екологічних вимог під час розроблення та затвердження документів державного планування.

Звіт про стратегічну екологічну оцінку проекту державного планування виконується згідно вимог Закону України "Про стратегічну екологічну оцінку".

Вищезазначений закон прийнятий на виконання пункту 239 плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, спрямований на імплементацію Директиви 2001/42/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 27 червня 2001 року про оцінку наслідків окремих планів та програм для довкілля.

Закон прийнятий з метою врегулювання відносин у сфері оцінки наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, виконання документів державного планування.

Проведення стратегічної екологічної оцінки (далі - СЕО) застосовується як системний процес для всебічного оцінювання на етапі планування проекту документу державного планування, що передбачає розгляд можливих альтернатив, заходів з пом'якшення негативних наслідків та їх інтеграцію до запропонованої містобудівної документації.

Перелік аббревіатур

СЕО – стратегічна екологічна оцінка

ДДП – документ державного планування

ГДК – граничнодопустима концентрація

ГДР – граничнодопустимий рівень

ГДС – граничнодопустимий скид

ГДВ – граничнодопустимий викид

СЗЗ – санітарно-захисна зона

ТПВ – тверді побутові відходи

МВВ – місце видалення відходів

ПЗФ – природно-заповідний фонд

Розділ 1. Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування

1.1. Процес розробки проекту "Генеральний план села Великий Жванчик Дунаєвецького району Хмельницької області"

Замовником та власником проекту Генеральний план села Великий Жванчик Дунаєвецького району Хмельницької області є Дунаєвецька міська рада.

Вищезазначена містобудівна документація розробляється у розвиток рішень містобудівної документації регіонального рівня - Схема планування території Хмельницької області Також брались до уваги рішення прийняті в містобудівній документації регіонального рівня - Проект районной планировки Дунаевецкого района Хмельницкой области (інститут «УКРНИИПГРАЖДАНСЕЛЬСТРОЙ», 1972 р.)

Робота над проектом була розпочата у 2015 році. Враховуючи визначений графік виконання проектних робіт та терміни формування та надання звітної інформації місцевими,

районними та регіональними управліннями збір, аналіз та обробка основних вихідних даних були розпочаті в середині 2015р. Розгляд ескізу генерального плану, згідно завдання на проектування та умов договору, був проведений під час робочих зустрічей авторів проекту із представниками замовника в 2015 році.

На виконання Закону України про містобудівну діяльність у серпні 2016 року замовником були проведені громадські слухання проекту « Генерального плану с. Великий Жванчик та Плану зонування території с. Великий Жванчик », а графічні матеріали та інформаційна довідка проекту державного планування були оприлюднені для ознайомлення громади, акумулювання пропозицій та зауважень згідно чинного законодавства України. Ці заходи отримали суттєвий резонанс від місцевої громади у форматі активного обговорення та оцінювання проекту зокрема у додатковій зміні нової адміністративної межі села. Така форма вираження позицій та думок є одним із елементів участі громадськості в процесі формування проекту документу державного планування, якій відповідно була приділена увага під час здійснення стратегічної екологічної оцінки вищезазначеного документу державного планування.

Закон України Про стратегічну екологічну оцінку введений в дію у жовтні 2018 року, коли процес розробки проекту документу державного планування був завершений, а виконання стратегічної екологічної оцінки не було передбачене умовами договору. Рішення про виконання стратегічної екологічної оцінки вищезазначеного документу державного планування було прийняте після завершення розробки проекту, що не суперечить “Методичним рекомендаціям із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування”, затвердженим наказом Міністерства екології та природних ресурсів від 10.08.2018р. № 296.

1.2. Забезпечення доступу та врахування думки громадськості під час розроблення проекту « Генерального плану с. Великий Жванчик» та «Плану зонування території с. Великий Жванчик » та здійснення СЕО

В рамках проведення процедури Стратегічної екологічної оцінки проекту « Генерального плану с. Великий Жванчик» та «Плану зонування території с. Великий Жванчик» був розроблений проект Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки який був оприлюднений замовником в засобах масової інформації. Також Заяву Про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки документу державного планування було розміщено на офіційному сайті Дунаєвської міської ради: dunorg@i.ua

Протягом громадського обговорення заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки (15 календарних днів) звернень, зауважень та пропозицій від громадськості не надходило.

1.3. Зміст і основні цілі генерального плану та його взаємозв'язок з іншими планами та програмами

За обсягом та змістом проект ”Генеральний план села Великий Жванчик Дунаєвського району Хмельницької області” відповідає діючому законодавству України у галузі містобудування та вимогам Державних будівельних норм: ДБН Б.1.1-15:2012 «Склад та зміст генерального плану населеного пункту»; ДБН 360-92** "Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень", ДБН Б.2.4-1-94 "Планування та забудова сільських поселень ".

Генеральний план села Великий Жванчик Великожванчицької сільської ради

Дунаєвецького району Хмельницької області виконано ПП «Проект-Менас» за завданням на проектування, затвердженим Головою Великожванчицької сільської ради та погодженого головним архітектором Дунаєвецького району Хмельницької області згідно рішення сесії сільської ради від 03.10.2014 р. №1-36/2014.

В розробці генерального плану приймали участь співробітники відділу містобудування, архітектури райдержадміністрації, інші управління та відділи Дунаєвецької райдержадміністрації, спеціалісти Великожванчицької сільської ради.

Картографічною основою для генерального плану є електронний топографічний план с. Великий Жванчик масштабу 1:2000 (в форматі dmf) виконаний ПП «Поділляземінвест» в 2014 р.

Строк дії Генерального плану села Великий Жванчик не обмежується (ДБН Б.1.1-15:2012 п.4.6). Основні показники розраховані на довгостроковий період розвитку села – 15 років (до 2030 р.) без виділення першочергових заходів, у відповідності з ДБН Б.1.1-15:2012 п.4.7. Розрахункові показники генерального плану, що базуються на демографічному і соціально-економічному прогнозах, є орієнтовними.

При розробці генерального плану використані наступні матеріали та документи:

1. Завдання на розроблення генерального плану.
2. Матеріали надані сільською радою про сучасний стан і перспективи житлового, виробничого, комунального, громадсько-побутового будівництва.
3. Діючі нормативно-правові документи в галузі містобудування, використання земель та інші.
4. Матеріали натурного обстеження, які були проведені у 2015 році.
5. Технічна документація з нормативної грошової оцінки земель с. Великий Жванчик (ТзОВ «Краянин», 2011 р.).
6. Проект районної планировки Дунаєвецького району Хмельницької області (інститут «УКРНИИПГРАЖДАНСЕЛЬСТРОЙ», 1972 р.)

Текстові та графічні матеріали виконані в обсязі ДБН Б.1.1-15:2012 "Склад та зміст генерального плану населеного пункту"; проектні вирішення відповідають вимогам ДБН 360-92** "Планування і забудова міських і сільських поселень", ДБН Б.2.4-1-94 "Планування і забудова сільських поселень".

Генеральний план села Великий Жванчик це містобудівна документація, яка визначає принципи рішення розвитку, планування, забудови та іншого використання території населеного пункту.

Основними цілями проекту генерального плану села Великий Жванчик є:

- Обґрунтування майбутніх потреб і визначення переважних напрямів використання територій;
- Урахування державних, громадських інтересів під час планування, забудови та іншого використання території;
- Визначення меж функціональних зон, пріоритетних і допустимих видів використання та забудови території;
- Формування планувальної структури та просторової композиції забудови населеного пункту;
- Оцінка загального стану довкілля населеного пункту, основних факторів його формування, визначення містобудівних заходів щодо поліпшення екологічного та санітарно-гігієнічного стану;
- Визначення територій, які мають інженерно-будівельні, санітарно-гігієнічні,

природоохоронні та інші обмеження їх використання.

Генеральним планом населеного пункту визначаються потреби у зміні межі населеного пункту, функціональне зонування території, планувальна структура та просторова композиція забудови населеного пункту; освоєння нових територій. Загальний стан довкілля населеного пункту, основні фактори його формування; містобудівні заходи щодо поліпшення екологічного і санітарно-гігієнічного стану; також визначаються території, які мають будівельні, санітарно-гігієнічні, природоохоронні та інші обмеження використання.

Перспективи територіального розвитку с.Великий Жванчик, розрахункова чисельність населення, потреба в соціально нормованих об'ємах житлового і культурно – побутового будівництва визначені з урахуванням рішень Великожванчицької сільської ради.

У проекті визначена функціонально-планувальна організація територій, природно-рекреаційні ресурси, розміщення закладів різноманітного призначення, демографічний склад населення, обсяги та територіальне розміщення житлового будівництва, розвиток вулично-дорожньої мережі, мереж інженерної інфраструктури, інженерної підготовки території, заходи по охороні навколишнього середовища.

Головною метою проекту є забезпечення сталого містобудівного, економічного та соціального розвитку села Великий Жванчик, створення належних умов для життєзабезпечення, уточнення планувальної структури та просторової композиції забудови села. Затверджений у чинному порядку, генеральний план стане обов'язковим документом для всіх організацій та установ, які здійснюють будь-яке будівництво на території села, а також використовують землі в проектних межах села.

1.4. Інші плани та програми що мають відношення до документу державного планування

В розділі висвітлюється інформація про різні плани і програми, що діють на національному, регіональному та місцевому рівнях, які в тій чи іншій мірі визначають передумови для прийняття проектних рішень в даній містобудівній документації. Їх положення та завдання приймаються до уваги в процесі розроблення містобудівної документації та її стратегічної екологічної оцінки. Головні стратегічні документи, що мають відношення до проекту **Генеральний план села Великий Жванчик Дунаєвського району Хмельницької області**” перераховані нижче:

- 1) Схема планування території Хмельницької області.
- 2) Проект районной планировки Дунаевецкого района Хмельницкой области (інститут «УКРНИИПГРАЖДАНСЕЛЬСТРОЙ», 1972 р.)
- 3) Екологічний паспорт Хмельницької області за 2018 рік.
- 4) Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища Хмельницької області у 2018 році.
- 5) Регіональна схема формування екологічної мережі Хмельницької області (затверджена рішенням сесії Хмельницької обласної ради від 28.07.2016р. № 37-7/2016.
- 6) Програма поводження з відходами у Хмельницькій області на 2018-2020роки (затверджена рішенням обласної ради від 27.03.2018р. №39-18/2018)
- 7) Заява про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки проекту генерального плану села Великий Жванчик Дунаєвського району Хмельницької області.

Розділ 2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено

При аналізі та оцінці поточного стану навколишнього середовища були використані статистичні дані та офіційні дані обласних органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та реалізують державну політику у сфері охорони здоров'я. Основними джерелами інформації були Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища Хмельницької області у 2018 році.

В процесі роботи були проаналізовані доступні дані моніторингових спостережень, що здійснюються суб'єктами в рамках програм державного моніторингу навколишнього середовища регіону. Використані дані регіональних галузевих управлінь. Були оцінені існуючий стан довкілля та його ймовірний перспективний стан, якщо проект державного планування не буде впроваджений (тобто нульова альтернатива). Основні екологічні особливості території, що оцінюється, описані нижче.

2.1. Кліматичні умови

Клімат села і області помірно-континентальний, що вирізняється досить теплим літом і м'якою зимою, з швидкими переходами від холоду до тепла і від зими до літа.

Максимальна кількість опадів за рік складає 790 мм, мінімальна – 331 мм. Максимальні опади спостерігаються з квітня по жовтень і складають 425 мм. Взимку опади бувають, в основному, у вигляді снігу. Число днів з сніговим покривом – 75. Випарювання з поверхні землі складає 550 мм.

Різко вираженими напрямками вітрів є північно-західні і південно-східні. Середньорічна швидкість вітру складає 3,0 м/с. Вірогідність сильних вітрів зі швидкістю 15 – 20 м/с невелика і складає 1,5%, вітрів більше 20 м/с – 0,1%.

Одними із основних кліматоутворюючих факторів є сонячна радіація і атмосферний кругообіг, який при зв'язку з наземними фізико-геоморфологічними умовами утворює погодні умови місцевості.

Річний цикл має чотири виражені пори року. Перехід від одної пори року до іншої проходить поступово, а тривалість їх майже однакова.

Температура повітря зумовлюється як радіаційним балансом, так і атмосферою циркуляцією. У зв'язку зі значною меридіальною протяжністю області найбільше температури змінюються з півночі на південь. Середньорічна температура повітря за останні роки становить о 8 год. ранку +6,3°C, а о 14 год. +12°C. Середня місячна температура повітря в липні становить о 8 год. ранку +19,5°C, о 14 год. +26°C. Найнижча середньомісячна температура повітря спостерігається в лютому і становить -9°C.

Для цієї території характерні пізні весняні та ранні осінні заморозки. Місцеві умови значно впливають на зміну інтенсивності строків становлення заморозків.

Середня тривалість без морозного періоду до 176 днів, а з температурою понад 15°C – 116 днів. Найбільш небезпечні пізні весняні приморозки. Вони затримують ріст рослин і навіть можуть привести до їх загибелі. Сніговий покрив в середньому з'являється 23 листопада, в холодні роки – 5-10 жовтня, в теплі – в другій половині грудня і починає руйнування на початку березня, а в третій декаді сходить. Але в холодні весни сніговий покрив може затриматися до третьої декади квітня, у теплі – сніговий покрив може зійти у другій половині лютого.

Середня глибина промерзання ґрунту 43 см, максимальна – 93 см.

Річний хід абсолютної вологості повітря характеризується у липні (15,0 - 15,5 мб), коли найбільше випарування, і мінімумом у січні (3,7 - 4,0 мб).

Відносна вологість порівняно з абсолютною температурою повітря має зворотній хід. Максимум її в листопаді – грудні (86 – 88%), а мінімум звичайно у травні (6,6 - 70%). Особливо чітко виражений добовий хід відносної вологості влітку – серед дня близько 50%, а вночі – понад 80%. Середня відносна вологість повітря становить 78,4-81,5%.

За даними Хмельницького обласного центру з гідрометеорології середня річна температура повітря у 2018 році становить 8,9° С, а за останні 5 років – 8,6 - 10,4° С тепла. Середня річна кількість опадів у 2018 році становила 573 мм, за останні 5 років – 395 - 635 міліметрів.

Проаналізувавши дані спостережень за останні п'ять років, середня температура набула тенденції до збільшення. Порівняно з 2014 роком значення середньої температури у 2018 році збільшилося з +8,6 °С до +8,9°С.

Щодо кількості опадів, то спостерігалось значне зменшення опадів з 635 мм (у 2014 році) до 573 мм (у 2018 році).

До основних потенційних негативних наслідків зміни клімату, що можуть проявлятися у Хмельницькій області, належать більшість з таких, що є характерними для України, а саме: посуха; підтоплення та затоплення; зменшення площ та порушення видового складу зелених зон; стихійні гідрометеорологічні явища; зниження рівня ґрунтових вод; зменшення їх кількості та погіршення якості питної води; зростання кількості інфекційних захворювань та алергійних проявів.

2.2. Атмосферне повітря

Стан атмосферного повітря – один з головних чинників, які впливають на здоров'я населення. Щороку по всій країні в атмосферу виділяється близько 17 млн. т шкідливих речовин. Стан атмосферного повітря в Україні викликає занепокоєність екологічних організацій та медиків. Згідно з даними Всесвітньої Організації Охорони Здоров'я забруднення повітря є основним екологічним чинником збільшення захворюваності.

Основними забруднювачами повітря в Україні є підприємства чорної металургії, енергетики, вугільної промисловості, хімічної та нафтохімічної промисловості. Однак, значний вплив на це мають також викиди з теплоелектроцентралі (далі – ТЕЦ) та автомобілей, кількість яких щороку зростає.

Найбільша кількість шкідливих речовин у складі газів, що відробили, утворюється при не відрегульованій паливній системі автомобіля. Інтенсивне забруднення атмосферного повітря відзначається також при видобутку й переробці мінеральної сировини на нафто- і газопереробних заводах, при викиді пилу й газів з підземних гірських виробітків, при спалюванні сміття та горінні порід у відвалах (териконах) тощо. У сільських районах вогнищами забруднення атмосферного повітря є тваринницькі та птахівницькі ферми, промислові комплекси з виробництва м'яса, розпилення пестицидів тощо.

Забруднення атмосферного повітря впливає на здоров'я людини та на навколишнє природне середовище різними способами - від прямої і негайної загрози (дуже забруднене повітря тощо) до повільного й поступового руйнування різних систем життєзабезпечення організму. У багатьох випадках забруднення повітряного середовища порушує структурні компоненти екосистеми настільки, що регуляторні процеси не в змозі повернути їх у первісний стан і в результаті механізм гомеостазу не спрацьовує.

Фізіологічний вплив на людський організм головних забруднювачів (поллютантів) має дуже серйозні наслідки. Так, діоксид сірки, поєднуючись з вологою, утворює сірчану кислоту, яка руйнує легеневу тканину людини та тварини.

Пил, що містить діоксид кремнію (SiO_2), викликає важке захворювання легенів - силікоз. Оксиди азоту подразнюють, а у важких випадках й роз'їдають слизові оболонки, наприклад, очей, легенів, беруть участь в утворенні отрутних туманів тощо. Вони є особливо небезпечними, якщо утримуються в забрудненому повітрі разом із діоксидом сірки та іншими токсичними сполуками. У цих випадках навіть при малих концентраціях забруднюючих речовин виникає ефект синергізму, тобто посилення токсичності всієї газоподібної суміші.

Широко розповсюджена дія на людський організм оксиду вуглецю (чадного газу). При гострому отруєнні з'являється загальна слабкість, запаморочення, нудота, сонливість, втрата свідомості, можливий летальний випадок (навіть через три-сім днів).

Серед зважених твердих часток найнебезпечніші частки розміром менше 5 мкм, які здатні проникати в лімфатичні вузли, затримуватися в альвеолах легенів, засмічувати слизові оболонки.

Досить несприятливі наслідки, які можуть позначитися на величезному інтервалі часу, пов'язані з такими незначними за обсягом викидами, як свинець, бенз(а)пірен, фосфор, кадмій, миш'як, кобальт та інші. Вони пригнічують кровотворну систему, викликають онкологічні захворювання, знижують опір організму інфекціям тощо. Пил, що містить сполуки свинцю та ртуті, має мутагенні властивості й викликає генетичні зміни в клітинах організму.

Забруднення атмосферного повітря сприяє зниженню імунобіологічної резистентності організму, погіршенню показників фізичного розвитку дітей, підвищенню загальної захворюваності населення. В наш час не можна не зважати на шкідливу дію канцерогенних речовин навколишнього середовища на організм людини.

Зміну клімату Землі пов'язують з концентрацією вуглекислого газу в атмосфері. Зростаюче спалювання палив зумовлює підвищення вмісту вуглекислого газу відносно норми. У земній атмосфері вуглекислий газ діє як скло у парнику: пропускає сонячне випромінювання на Землю і затримує тепло розігрітої Сонцем Землі. Це явище отримало назву «парникового ефекту». Найнеприємнішими наслідками такого явища є значне збільшення посушливості у середніх широтах (в основному зернових районах Землі) та підйом рівня Світового океану на 2-3 м за рахунок танення полярних льодовиків (викличе затоплення багатьох прибережних ділянок). Таким чином, забруднення атмосфери, викликане діяльністю людини, має значний вплив на життя на Землі.

За даними Департаменту охорони здоров'я Хмельницької обласної державної адміністрації серед всього населення в області у 2018 році зареєстровано:

- хвороби ендокринної системи – 152 838 осіб;
- хвороби системи кровообігу – 791 071 осіб;
- хвороби органів дихання – 406 051 осіб;
- хвороби органів травлення – 226 831 осіб;
- хвороби шкіри – 55 627 осіб.

Протягом 2018 року Державною установою «Хмельницький обласний лабораторний центр Міністерства охорони здоров'я України» досліджено 1856 проб атмосферного повітря, в 55 пробах зафіксовано перевищення нормативних рівнів, з них у міських поселеннях досліджено 1452 проби, перевищення ГДК зафіксовано в 32 пробах, в сільських відповідно з досліджених 404 проб – 23 відхилення (2,96 %).

В результаті моніторингу проведено досліджень на вміст:

- пилу – 323 дослідження у 30 перевищення ГДК;

- сірчистого ангідриду – 406 досліджень у 17 перевищення ГДК;
- сірководню – 27 досліджень без відхилень;
- окису вуглецю – 153 дослідження без відхилень;
- окису азоту – 447 досліджень без відхилень;
- аміаку – 40 досліджень без відхилень;
- фенолу – 164 дослідження 4 відхилення;
- формальдегіду – 200 досліджень 4 відхилення;
- ароматичних вуглеводів – 20 досліджень без відхилень;
- солей важких металів – 36 досліджень без відхилень;
- марганцю – 4 дослідження без відхилень;
- хрому – 16 досліджень без відхилень;
- інших хімічних сполук – 40 досліджень без відхилень.

Стан атмосферного повітря у 2018 році по області залишався стабільним і в порівнянні з минулим роком значно не погіршився. Щоправда спостереження якості атмосферного повітря ведуться лише в м. Хмельницькому на двох стаціонарних постах лабораторією Хмельницького обласного центру з гідрометеорології. За інформацією суб'єктів моніторингу довкілля у минулому році не було виявлено екстремальних рівнів забруднення з причин аварій техногенного походження та несприятливих природних явищ. Не було, також, встановлено наднормативних викидів стаціонарними джерелами підприємств, які б суттєво вплинули на стан атмосферного повітря.

Одним із визначальних чинників стану атмосферного повітря території є її метеорологічні характеристики, що визначають умовами розсіювання шкідливих речовин в атмосферному повітрі. Село Великий Жванчик розташоване на території з помірним природним потенціалом забруднення атмосферного повітря.

Таким чином стан атмосферного повітря можна вважати задовільним, оскільки показники забруднення повітря у місцях потенційного ризику по основних забруднюючих речовинах не перевищують ГДК.

Джерелами забруднення повітряного басейну є стаціонарні та пересувні джерела викидів забруднюючих речовин, при цьому більшість викидів відбувається від пересувних джерел викидів.

Стан атмосферного повітря в певній мірі залежить від обсягів викидів забруднюючих речовин різними джерелами та ефективністю існуючих методів їх регулювання. Аналіз тенденцій обсягів викидів забруднюючих речовин різними джерелами проводиться згідно статистичних даних, наявних на час проведення експертної.

Згідно зі статистичними даними про викиди забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення в останні 2 роки по Дунаївецькому районі спостерігається тенденція до поступового зменшення. Це більш ймовірно пов'язано зі поступовим зменшенням темпів економічної діяльності підприємств.

Викидів шкідливих речовин від стаціонарних джерел забруднення на території села не має так як відсутні промислово-комунальні підприємства.

На території села на сьогоднішній день не працюють підприємства IV та V класів шкідливості.

Згідно інформації Департаменту природних ресурсів та екології Хмельницької обласної адміністрації дозвіл на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря видано Великожванчицькому обласному дитячому пульмологічному санаторію.

Очікується, що в довгостроковій перспективі вплив від стаціонарних джерел викидів забруднюючих речовин за умови відповідного контролю не матиме негативного впливу на

довкілля та здоров'я населення.

У садибній забудові використовується автономне теплове обладнання.

Основним паливом в котельних установках є природний мережний газ.

Тенденція збільшення кількості автономних котелень у селі залишатиметься незмінною в майбутньому, і її важливість визначена як значна через потенційний вплив на якість повітря та, як наслідок, на здоров'я населення. Враховуючи безперервну роботу з максимальною продуктивністю в зимовий час - вплив системи опалення села на здоров'я населення та навколишнє середовище вважається постійним. Проте оптимізація та комплексний розвиток систем теплопостачання села в перспективі покращать ситуацію з якістю повітря.

Суттєвим джерелом забруднення виступає автотранспорт, основна частка викидів по селу припадає на пересувні джерела, переважно від автотранспорту. Викиди від автотранспорту особливо небезпечні для здоров'я людини, оскільки потрапляють у повітря в приземному шарі, в зоні дихання людини. Якість повітря може погіршуватись з причин експлуатації технічно зношеного транспорту, сумнівної якості пального, недосконалої організації дорожнього руху, стану дорожнього покриття та за несприятливих метеорологічних умов.

Найбільші інтенсивності автомобільного руху, в тому числі транзитного, відмічаються на магістральних вулицях Рашевського та Центральній. Ключовими викидами в атмосферу з транспортних засобів є: оксид азоту, оксид вуглецю, сірчистий газ, вуглеводень, бенз(а)пірен.

Моніторинг стану атмосферного повітря не здійснюється органами санітарно-гігієнічного контролю в рамках державного моніторингу на контрольних точках спостережень. Вплив автотранспорту на поточну ситуацію стану атмосферного повітря в селі можна вважати умовно помірним, але потенційно є негативним фактором ризику.

Відповідно характеристик автомобільних доріг та даних щодо інтенсивності руху існують ризики перевищення гранично допустимих концентрацій забруднюючих речовин у повітрі за певних метеорологічних умов, та шкідливого впливу на умови проживання на прилеглих ділянках.

Тенденція збільшення забруднення від пересувних джерел вважається постійною протягом останніх років. Частка викидів від пересувних джерел, якими в основній масі є автотранспортні засоби, із загального обсягу викидів забруднюючих речовин на території що розглядається, становить близько 87-90%.

Зростання викидів забруднюючих речовин спричинених викидами транспортних засобів в атмосферне повітря є дуже важливою тенденцією, і ймовірно продовжуватиметься, оскільки існує потенціал для подальшого зростання рівня автомобілізації. Таким чином забруднення повітря на ділянках магістральних вулиць з підвищеною інтенсивністю руху буде постійно мати ризики негативного впливу на стан здоров'я населення, ґрунт та рослинність прилеглих ділянок, оскільки рух транспорту має підвищену інтенсивність протягом більшої частини тижня з невеликим зниженням у вихідні дні.

Відповідно до загальних прогнозних тенденцій збільшення рівня автомобілізації, зростання інтенсивності руху автотранспорту на магістральних вулицях села очікується в кількості 3% на рік, а на кінець розрахункового періоду потенційне збільшення показників інтенсивності руху може збільшитися в 1,6 рази, що в свою чергу спричинить негативний вплив на якість атмосферного повітря та на здоров'я населення. Враховуючи вплив різних галузей економіки на атмосферне повітря, можна зробити загальний висновок, що основний вплив на якість повітря відбувається в межах сельбищної території, через вплив

автотранспорту, що спричиняє також ризики шкідливого впливу на здоров'я населення. Тому проблема забруднення повітря автотранспортними засобами вважається пріоритетною.

Ймовірний майбутній розвиток, якщо Генеральний план не буде впроваджений.

У випадку, якщо проект генерального плану не буде затверджений дані стратегічні цілі не будуть досягнуті, що призведе до зниження якості екологічних показників стану довкілля та санітарно-гігієнічних умов проживання населення. У майбутньому, зі збільшенням кількості житлової забудови без належної системи опалення, без оптимізації розміщення нових суб'єктів виробничої діяльності з урахуванням екологічних вимог, а також комунальних підприємств, рівень забруднення атмосферного повітря, швидше за все, матиме тенденцію зростання. Якщо проект генерального плану не буде впроваджений, а нові рішення щодо розбудови вулично-дорожньої мережі для зменшення транзиту не будуть реалізовані, вплив транспорту на атмосферне повітря і здоров'я населення буде значно зростати, особливо в центральній та південно-західній частинах села, що знизить рівень комфортного проживання в цих районах.

2.3. Водні ресурси

Водні ресурси – це поверхневі і підземні води, придатні для використання в народному господарстві. Частина користувачів (промисловість, сільське і комунальне господарства) безповоротно забирають воду з рік, озер, водосховищ, водоносних горизонтів. Інші використовують не саму воду, а її енергію, водну поверхню або водоймище загалом (гідроенергетика, водний транспорт, рибориство).

Водні ресурси Хмельницької області складаються з поверхневого стоку (в середньому 2,1 млрд. м³/рік) і запасів підземних вод (прогнози –720 тис. м³/рік, затверджені – 170,6 млн. м³/рік). Водозабезпеченість місцевим поверхневим стоком одного жителя області становить 1,6 тис. м³ при середній по державі 1,1 тис. м³, проте води нерівномірно розподіляються як по території, так і по сезонам року, але в основному всі галузі забезпечені необхідною кількістю води, хоча якість не завжди відповідає вимогам.

Поверхневі водні ресурси середнього по водності року (P=50 %) становлять 9,202 млрд. м³. В маловодний рік (P=95 %) вони зменшуються до 4,953 млрд. м³. Модуль річного поверхневого стоку змінюється по території області від 4,5 л/с до 1,8 л/с з 1 км². Частина стоку формується за межами області і надходить транзитом до Хмельницької області.

В гідрогеологічному відношенні даний район характеризується розвитком двох водоносних горизонтів, експлуатуємих для централізованого водопостачання. Водоносні горизонти виділяються в четвертичних, неогенових, силурійських і кембрійських відкладах.

Серед четвертичних відкладів слабкий водоносний горизонт утворюється іноді в покривних суглинках, що залягають на водороздільних ділянках і частково в долинах р. Дністер.

У зв'язку з високим гіпсометричним розміщенням, живлення даного горизонту відбувається тільки за рахунок атмосферної води. Горизонт господарського значення не має.

Алювіальні відклади, що розвинуті в долині р. Дністер і складають заплаву і надзаплавні тераси, як правило, не обводнені, тому що русло часто врізане в корінні породи, а тому терасові відклади часто залягають вище рівня води в річці і на добре проникливих тріщинних вапняках.

Неогенові відклади також не мають значних водонесучих горизонтів, тому що в їх розрізі мають місце значні глинисті відмінності. Водонесучими тут іноді являються тільки малопотужні прошки вапняка-ракушечника.

Головний водонесучий горизонт відноситься до верхньо-силурійських відкладів.

Водоносними серед них являються тріщинуваті зони вапняків і частково прошарки тріщинуватих мергелів. Статичні рівні залягають на глибині 2 – 7 м,. Найбільшою водонасиченістю відзначається лише верхня частина розрізу, приблизно до глибини 70 – 80 м, де породи надзвичайно тріщинуваті.

Кембрійські відклади обводнені мало.

Основні водоносні горизонти досліджуваного району:

- у відкладах тортонського ярусу вапняки з прошарками глини, піщаники, піски;
- у кембрійських відкладах тріщинуваті піщаники і сланці;
- у відкладах сеноманського ярусу піски, піщаники, вапняки з кремнієм;
- у силурійських відкладах піщаники, вапняки;
- у відкладах сарматського ярусу вапняки, піщаники.

Потужність водоносного горизонту тортонських відкладів змінюється від долі метра до 50 метрів. Глибина залягання водовміщуючих порід в залежності від потужності покривних порід в рельєфі місцевості змінюється в межах 0,2 до 7,0 м на схилах балок і до 76 м на підвищених ділянках. Горизонт, в основному, безнапірний або слабонапірний. Водність горизонту змінюється від долі літра в секунду до 8 л/сек.

Води тортонського відкладу, в основному, прісні гідрокарбонатно-кальцієві, а з сухим залишком – від 264 до 852 мг/л.

Живлення підземної води здійснюється за рахунок інфільтрації атмосферних опадів, а також за рахунок переливання води з вище та нижче розміщених відкладів.

Основна роль в водопостачанні належить підземним водам кембрійських відкладів. Води кембрійських відкладів залягають на глибині 10-38 м. Вони безнапірні та напірні. Водонасиченість порід дуже непостійна. Дебіт свердловин міняється в межах 0,69-4,5 л/сек. Води прісні.

Товща тріщинуватих піщаників кембрію вміщує напірні водоносні горизонти з високим водовміщенням.

Підземні води сеноманських відкладів залягають на глибині від 16 до 333 м. Потужність водовміщуючих порід 0,5-50,0 м. Товща пісків і піщаників сеноману вміщує напірний водонесучий горизонт. Статистичні рівні фіксуються на глибинах від 0,6 до 52,1 м. За хімічним складом води сеноманських відкладів здебільшого гідрокарбонатно-кальцієві, іноді гідрокарбонатно кальцієві-натрієві. Мінералізація 0,2-1,0 г/л. Загальна жорсткість води коливається в межах 2,25-11,68 мг.екв/л. Якість води задовільна. Широко використовується місцевим населенням. Можна рекомендувати для централізованого водопостачання. Відповідно до гідрогеологічного районування Хмельницької області, описана територія відноситься до ділянки розповсюдження водоносного горизонту в відкладеннях сеноманського ярусу.

Породами, що містять воду тут являються піски з жовнами кремнію. Глибина залягання поверхні водоносного горизонту 0,0-122,0 м. Встановлений рівень +2,6-100 м.

Води цього горизонту напірні і безнапірні. Висота напору 0,0-73,0 м.

Дебіт свердловини 0,33-16,9 л/с при зниженню на 0,05-40,0 м. Питомий дебіт 0,004-13,9 л/с.

Мінералізація води 210-690 мг/л. Загальна жорсткість 3,6-9,9 мг-екв/л. Обводненість четвертинних відкладень даного району значна, але при наявності достатньої кількості артезіанських вод в басейні його практичне використання для централізованого водопостачання невелике. В теперішній час населення села користується водою з індивідуальних шахтних колодязів.

Водозабезпечення с. Великий Жванчик відбувається за рахунок подачі питної води з

шахтних колодязів громадського користування та шахтних колодязів на приватних будинково-лодіннях. Водозабезпечення дитячого пуль монологічного санаторія, амбулаторії та дитячого садка здійснюється з артсердловини, що подається на водонапірну башту. Водопостачання школи здійснюється з шахтного колодязя.

Водопровідні споруди водозаборів не мають належних зон санітарної охорони.

На перспективу для організації централізованого водопостачання для школи може бути використана нова артсердловина.

Водовідведення з житлових будинків здійснюється на вигребні ями в межах присадибних ділянок, з подальшою утилізацією та вивозом на поля. Водовідведення від громадських будівель в основному здійснюється на вигребні ями.

На сьогодні у селі відсутня дощова каналізація. Відведення дощових та талих вод здійснюється поверхневим способом: по вулицям та по рельєфу до існуючих балок, струмків, понижень. Очисні споруди дощової каналізації відсутні.

Поверхневі водойми в межах села представлені ставками загальною площею 2,3 га.

Додатковим суттєвим фактором, що обумовлює незадовільний екологічний стан водних об'єктів є багаторічне антропогенне навантаження на екосистему відсутність берегозахисних та днопоглиблювальних робіт. В кінцевому результаті це спричинило негативний ефект на екологічний стан водних екосистем. Основною причиною незадовільного стану водних об'єктів та прибережних ділянок ставків є уповільнений водообмін і застійні явища у штучно створених водоймах, осушувальних каналах та їх обмілілих ділянках, через що водойми в літній період зазнають інтенсивних евтрофікаційних процесів з існуванням постійної загрози розвитку синьо-зелених водоростей та промерзання взимку і значно послаблює природну здатність водойм до самоочищення. Окрім того існує певний вплив господарської діяльності, який насамперед полягає у забрудненні водних ресурсів та засміченні берегів.

Забезпечення питною водою для більшості населення має високу якість і не має ризику для здоров'я населення. У майбутньому, без вжиття заходів для зменшення техногенного навантаження на водні екосистеми, адаптації до змін клімату, продовжиться тенденція до зниження якості води. Адже природна здатність річок до самоочищення залежить в тому числі від загального річного водного стоку на площі водозбірного басейну річки, який протягом останніх 10 років мав тенденцію до скорочення.

Можна зробити висновок, що через відсутність системи збору дощових вод, відсутність або неефективна робота локальних очисних споруд, а також уповільнений водообмін і застійні явища на ділянках водойм призводять до постійного забруднення поверхневих вод, що підвищує ризики захворювань, що передаються водою при рекреаційному використанні водойм в неорганізований місцях. Ця проблема є актуальною та потребує вирішення.

Ймовірний майбутній розвиток, якщо проект оновленого генерального плану не буде впроваджено.

Якість поверхневих вод - Враховуючи, що протягом останнього періоду часу якість води ставків - помірно забруднені води, в найближчому майбутньому цей стан залишатиметься таким і надалі. Водопостачання - У короткостроковому періоді буде поступово збільшуватися використання води. Це є наслідком потенційного зростання економічної активності та зростання населення та темпів житлового будівництва. На даний період село споживає з підземних водоносних горизонтів воду для господарсько-питних потреб. Згідно визначених генеральним планом необхідних на розрахунковий період об'ємів водопостачання села в

найближчій перспективі виникне гостра необхідність залучення нових ділянок водопостачання (підземних). Джерелом питного водопостачання на перспективу прийняті – підземні води. Вирішення цього питання потребує виконання низки адміністративно-правових, проектно-вишукувальних, технологічно-будівельних робіт та заходів. Якщо положення генерального плану, пов'язані з водопостачанням, не будуть реалізовані, подальший розвиток житлової та громадської забудови села, як і виробничо-промислового сектору, має дуже обмежену перспективу.

На сьогоднішній день, санітарний стан ставків та джерел не зовсім задовільний. Промпідприємства перестали працювати і не забруднюють ставки.

Ставки та джерела можуть бути приведені до задовільного стану при умові проведення комплексу робіт по всій довжині ставка та на джерелах.

Гідротехнічними заходами передбачається:

- благоустрій існуючих берегів ставків;
- розчищення прибережної полоси, що знаходяться в незадовільному стані;
- розчищення зони можливого підтоплення від чагарників, сухих дерев.

Для покращення екологічного стану необхідно встановити межу прибережної водоохоронної смуги ставків та дотримуватись режиму господарської діяльності згідно вимог природоохоронних органів.

Необхідно заборонити скид стічних вод у ставки, здійснення санітарних заходів, а також знесення у прибережній зоні ставків аварійних дерев, які дадуть можливість організувати зону відпочинку.

При каналізуванні сільських населених пунктів слід віддавати перевагу ґрунтовим методам очищення. При неможливості використання ґрунту для очищення і знешкодження стічних вод має бути передбачене спільне очищення господарсько-побутових стічних вод на спорудах штучного біологічного очищення. Каналізування об'єктів зі скиданням стічних вод у вигреби забороняється.

Усвідомлення місцевою владою важливості вкладення коштів в розвиток та удосконалення якості обслуговування населення в частині одержання питної води високої якості та високого ступеня очищення стічних вод зіграє важливу роль в справі забезпечення здоров'я нинішнього та майбутнього поколінь нашої країни.

2.4. Земельні ресурси та ґрунти

Земля є одним із головних ресурсів життєдіяльності суспільства. Вона слугує територіальною основою для усіх видів діяльності людини, є виробничим фактором багатьох галузей. В умовах земельної реформи, яка сьогодні має глобальний масштаб та значення, земля розглядається як один з головних інструментів подолання бідності, підвищення рівня життя кожного члена суспільства та громад у цілому.

Територія села має наступний розподіл землі за використанням.

Використання території села

№ п/п	Назва функціональних зон	Територія, га	В % до загальної території села
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
	Загальна площа земель, всього	334,40	100.0%
	у т.ч.:		

1	2	3	4
1	Житлова забудова, всього	20,10	6,01%
	у т.ч.:		
1а	Садибна	20,10	6,01%
2	Громадської забудови	4,60	1,37%
3	Комерційного використання	0,60	0,18%
4	Промисловості	0,00	0,00%
5	Транспорту та зв'язку	0,00	0,00%
6	Кладовище	6,00	1,80%
7	Всього с/г угідь	252,60	75,53%
8	Під водою	2,30	0,68%
9	Вулиці, проїзди та дороги	33,11	9,90%
10	Інші	15,09	4,51%

Територія села в існуючих межах становить 334,40 га. З них територія житлової забудови 20,10 га (6,01% від загальної території села), землі громадського призначення – 4,60 га (1,37% від загальної території села), землі промисловості – 0,00 га (0,00% від загальної території села), землі транспорту та зв'язку – 0,00 га (0,00% від загальної території села), сільськогосподарські угіддя – 252,60 га (75,53% від загальної території села), землі комерційного використання – 0,60 га (0,18% від загальної території села), під водою – 2,30 га (0,68% від загальної території села), вулиці, проїзди і дороги – 33,11 га (9,90% від загальної території села), кладовище – 6,00 га (1,80% від загальної території села), інших земель – 15,09 га (4,51% від загальної території села).

Село має територіальні ресурси, що можуть бути використані для розміщення житлової, громадської, виробничої та комунально-складської забудови, створення зон короткочасного відпочинку.

Відомостей щодо екстримально високих випадків забруднення ґрунтів, на території розробки генерального плану від Департаменту природних ресурсів та екології та Хмельницької обласної державної адміністрації не надходило.

На території села представлені агропромислові групи ґрунтів :

1. 37д- Сірі опідзолені слабозмиті середньо суглинкові ґрунти
2. 38е – Ясно-сірі і сірі опідзолені важко суглинкові середньозмиті ґрунти
3. 49д – Чорноземи опідзолені і реградовані слабо змиті середньо суглинкові
4. 49'д – Темно-сірі опідзолені та реградовані слабо змиті середньо суглинкові ґрунти
5. 50е – Чорноземи опідзолені і реградовані середньо змиті важкосуглинкові
6. 133д- Лучні середньо суглинкові ґрунти знижених рівнин та днищ балок.

У селі зсувні процеси, що впливають на народно-господарські об'єкти, не виявлені.

Із несприятливих інженерно-геологічних факторів, що впливають на освоєння території та потребують інженерної підготовки ймовірність затоплення паводково-повеневими водами.

Потребує розчищення берегів ставків на протязі 2,5 км.

У результаті проведеного аналізу, виявлені території потенційно підтоплені.

Для покращення екологічного стану необхідно встановити границю прибережної захисної смуги ставків і дотримуватись режиму господарської діяльності згідно з вимогами природоохоронних органів.

Необхідно провести додаткові геологічні дослідження, і в першу чергу, на ділянках біля існуючих житлових будинків.

При розробленні детального плану територій села Великий Жванчик необхідно передбачити комплекс робіт з інженерного захисту територій, прилеглих до існуючого села а також в балках з урахуванням зібраних інженерно-геологічних досліджень.

Ділянка перспективного будівництва села В. Жванчик знаходиться в сприятливих інженерно-геологічних і гідрогеологічних умовах.

Забруднення ґрунтів на території села створюють несанкціоновані стихійні сміттєзвалища. Низький рівень екологічної освіти (свідомості населення), культури поводження з твердими побутовими відходами та відходами ремонтно-будівельних робіт, відсутність можливостей утилізації ТПВ призводить до подальшого забруднення села та прилеглих територій.

Виходячи з оцінки поточного стану ґрунтового покриву та використання земельних ресурсів, можна виділити наступні ключові проблеми села у цій сфері:

- наявність стихійних смітників та порушених ділянок земель, що потребують рекультивзації;
- наявність незначних площ, що зазнають затоплення паводково-повеневидами водами;

Ця тенденція більш ймовірно залишиться такою і надалі у випадку, якщо не будуть вжиті належні заходи. Виконання заходів є особливо важливим для досягнення цілей та напрямків визначених низкою місцевих та регіональних програм та забезпечення умов сталого соціально- економічного розвитку села. Ця проблема вважається пріоритетною і її вплив на розвиток села розглядається як негативний.

Ймовірний майбутній розвиток, якщо проект генерального плану не буде впроваджений.

Відсутність генерального плану з належним функціональним зонуванням території з визначенням певного цільового призначення, виконання низки заходів щодо інженерної підготовки та захисту території, більш ймовірно призведе до подальшого неефективного використання земель, поширення смітників.

2.5. Поводження з відходами

На даний час в селі діє неорганізована подвірна система очистки від твердих побутових відходів.

Знешкодження відходів відбувається на стихійному звалищі, розташованому за межами села.

Об'єм накопичення та вивозу твердих відходів складає 337 т/рік.

Для вивозу відходів використовується приватні машини. Обслуговування жителів села не проводиться організовано. Комунальне підприємство по обслуговуванню звалища не створено. Не відведена земельна ділянка під полігон твердих побутових відходів.

На основі оцінки системи поводження з відходами можна відзначити наступні основні проблеми:

- відсутність комунального підприємства;
- низький рівень екологічної освіти та свідомості населення, культури поводження з твердими побутовими відходами та відходами ремонтно-будівельних робіт, відсутність

можливостей їх утилізації призводить до утворення стихійних сміттєзвалищ.

Існуюча тенденція до збільшення обсягів утворених відходів, більш ймовірно не матиме різких коливань найближчим часом, але в довготривалій перспективі матиме поступове зростання, тому впровадження ефективної системи поводження з відходами є вкрай необхідним. Зростання обсягів відходів призводить до негативного впливу на навколишнє середовище та створює ризики впливу на здоров'я населення. Розвиток системи поводження з відходами є одним із пріоритетних завдань органів в сфері охорони навколишнього природного середовища. В даній сфері розроблені програми державного і регіонального рівня. Очікується, що їх реалізація забезпечить досягнення екологічних стандартів в сфері поводження з відходами на місцевому рівні.

Для поліпшення екологічного стану села та зважаючи на складність розташування нових ділянок, придатних для складування твердих побутових відходів, пропонується вивезення твердих побутових відходів проводити на новий регіональний полігон твердих побутових відходів, який необхідно обладнати згідно вимог ДБН та санітарних та екологічних вимог.

Для забезпечення виконання "Програми поводження з твердими побутовими відходами" (Постанова Кабінету Міністрів України від 4.04.2004 р. №265), передбачається організація роздільного збору твердих побутових відходів із наступним використанням і утилізацією. За умови організації роздільного збору очікується зменшення об'єму твердих побутових відходів на 30-50%.

2.6. Рослинний та тваринний світ

Більша частина Хмельницької області, що знаходиться в межах Подільської височини, лежить у межах лісостепової зони. Значна протяжність лісостепової зони з заходу на схід та із півночі на південь викликає неоднорідність її природних умов, що проявляється у відмінностях у геологічній будові та рельєфі, кліматичних умовах, водному режимі, ґрунтово-рослинному покриву тощо.

Рослинність області характерна для лісостепу. Ліси Хмельниччини належать до типу середньоєвропейських лісів. Основу лісової рослинності становить граб, а до звичайних тугешніх дерев належать: дуб, ясен, липа, клен, явір, берест, осика, тополя, дика груша, дика яблуня, черемха, черешня та інші.

На території області зростає більше 1700 видів рослин, з яких до Червонокнижних належить 116 видів, до Європейського червоного списку – 7. На 37 видів розповсюджена лімітована заготівля, а 150 видів рослин підлягають особливій охороні на території Хмельницької області.

Сучасна фауна, на території Хмельниччини, представлена наступними видами.

Ссавці – вовки, лисиці, зайці-русаки, європейські козулі, дикі свині, лосі, рябі ховрахи, звичайні хом'яки, звичайні та малі бурозубки, їжаки, жовтогорлі, лісові і польові миші, лісові полівки, сірі та лісові вовчки.

До Червоної книги України занесені: видра річкова, борсук звичайний, вечірниця мала та велетенська, підковоніс малий. Регіональної охорони потребують: куниця лісова, кутора мала, сліпак подільський, горностай.

Птахи – до 3 видів дятлів, до 5 видів синиць, сойки, дрозди, зяблики, вівсянки, ковалики.

До Червоної книги України занесені: лелека чорний, журавель сірий, лунь польовий, змієїд, кроншнеп малий, середній та великий, пугач, савка, сипуха, сич волохатий, скопа,

чернь білоока. Регіональної охорони потребують: норець чорніючий, чапля біла, чернь губата, лебідь-шипун, гуска сіра, шуліка чорний, орел-карлик, лунь лучний, кібчик, чеглок, скиглик малий, тетерев, рябчик, фазан, чорниш, веретенник великий, синяк, дрімлюга, рибалочка голуба, бджолоїдка, сиворакша, одуд, синиця вусата, соловейко західний.

Земноводні та плазуни – трав'яна та гостроморда жаби, квакша, червоночерева кумка, звичайна та зелена ропухи, звичайні та гребнясті тритони, прудка та живородяща ящірки, веретінниця, звичайний та водяні вужі, звичайна гадюка і спорадична мідянка.

До Червоної книги України занесені: жаба прудка, мідянка, полоз жовточеревий.

Основними проблемними питаннями у сфері охорони використання та відтворення тваринного світу є створення відтворювальних ділянок для рідкісних тварин та тих, які мають мисливське значення, браконьєрство на суходолі та на воді.

2.7. Здоров'я населення

Для аналізу існуючого стану здоров'я населення використана інформація про стан охорони здоров'я в Хмельницькій області Департаменту охорони здоров'я Хмельницької облдержадміністрації.

За даними Головного управління статистики в Хмельницькій області чисельність постійного населення області станом на 01.01.2019 року становила 1 261 542 осіб. Середня чисельність постійного населення в 2018 р становила 1 266 394 осіб.

Чисельність постійного населення Дунаєвецького району станом на 01.01.2019 року становила 60 410 осіб. Середня чисельність постійного населення району в 2018 р становила 61 069 осіб.

Основою для визначення прогнозованої чисельності населення с. Великий Жванчик став аналіз тенденцій, які склалися за 4 років у динаміці народжуваності та міграційного руху.

Аналіз динаміки чисельності населення села та основних факторів, які її формують, дозволив встановити наступне.

За період з 2012 року спостерігалось зменшення чисельності населення села до 2015 року (це відбувалося за рахунок природного та міграційного процесу).

За останні два роки не була помітна тенденція до стабілізації зменшення населення. На сьогодні чисельність жителів складає 1205 чол.

Природний рух населення є від'ємним: показники смертності перевищують показники народжуваності.

Перші рангові місця у структурі смертності всього населення займають хвороби системи кровообігу (61,0%), новоутворення (12,6%), клас симптомів, ознак і відхилень від норм (7,2%), зовнішні причини захворюваності та смертності (5,7%). Ці 4 класи захворювань становлять 86,5% причин смертності.

Рівень малюкової смертності значно покращився і склав 6,7 на 1 тис. народжених живими.

Випадків материнської смертності не зареєстровано .

Захворюваність на туберкульоз.

Продовжує зростати захворюваність на злоякісні. Кількість хворих зареєстрованих в I і II стадії дещо зростає.

Недостатня мережа лікарських амбулаторій: забезпеченість сільського населення амбулаторіями складає 2,91 на 10 тисяч при нормативі 3,3, міського – 0,91, що менше нормативу 1,6.

Для надання якісної первинної медико-санітарної допомоги необхідне належне

оснащення амбулаторій загальної практики-сімейної медицини необхідним медичним обладнанням, автотранспортом. Закупівля за кошти місцевих бюджетів проводиться вкрай обмежено, необхідна допомога з державного бюджету.

Низька укомплектованість штатних посад лікарів, що надають первинну медичну допомогу, фізичними особами, особливо посад сімейних лікарів.

Для поліпшення кадрової ситуації на селі необхідна реалізація програми «місцевих стимулів», зокрема доплати і надбавки до зарплати медичному персоналу первинної ланки за рахунок місцевих бюджетів, забезпечення житлом, пільговим проїздом, виділення кредитів на будівництво житла, оплату комунальних послуг тощо.

На вимогу МОЗ України Департаментом охорони здоров'я сформовано покроковий план оптимізації ліжкового фонду лікарняних закладів. Однак, необхідна підтримка органів місцевого самоврядування, активізація роз'яснювальної роботи так як покроковий план оптимізації ліжкового фонду лікарняних закладів не виконаний.

Охорона здоров'я населення, забезпечення села достатньої кількості та об'єктів охорони здоров'я є однією з головних цілей, визначених проектом генерального плану села.

Розділ 3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу

На території села наявні ділянки з несприятливими природними умовами, які знижують комфортність умов проживання і можуть викликати погіршення санітарно-гігієнічних умов на території житлової забудови, що створює в тому числі ризики для здоров'я населення. Із несприятливих інженерно-геологічних факторів, що ускладнюють містобудівне освоєння території є ймовірність часткового затоплення паводково-повеневими водами.

Територія села розташована в межах зони регіонального підвищеного рівня залягання ґрунтових вод. На переважній частині території рівні ґрунтових вод знаходяться нижче 3 м (3-5 м і глибше). Проте на ділянках локальних понижень рельєфу спостерігаються більш високі рівні (1-3 м) – територія може зазнавати підтоплення з рівнями ґрунтових вод менше 1 м від поверхні землі.

Основним джерелом негативного впливу на навколишнє середовище є кладовище, яке знаходиться в межах села.

Не витримана санітарно-захисна зона від кладовища, яка складає 300 м та накриває прилеглу житлову забудову, розміщення ділянки ветеринарної лікарні, яка має санітарну зону 200 м та накриває прилеглу житлову забудову, відсутність побутової каналізації.

В селі відсутнє сміттєзвалище (полігон твердих побутових відходів).

Головні, в екологічному відношенні ділянки, що потенційно зазнають впливу від рішень генерального плану.

Генеральний план передбачає зміну функціонального використання низки територій/ділянок перспективного будівництва, що може вплинути на стан навколишнього середовища території. До них відносяться наступні проектні рішення:

- 1) розміщення садибної забудови, вздовж вул. Центральної ;
- 2) розміщення пожедепо вул. Центральній;
- 3) розміщення малих підприємств на території колишньої ферми;
- 4) розвиток системи побутової каналізації з будівництвом локальних очисних споруд.

Генеральним планом передбачається розвиток виробничих та сільськогосподарських територій та впорядкування існуючих згідно чинних санітарних норм і правил. Деталізація по розміщенню та потужності яких буде передбачається на подальших стадіях проектування.

Можливий вплив на довкілля (орієнтовні обсяги викидів забруднюючих речовин у атмосферне повітря; забір води з природних джерел та водовідведення; обсяги утворення відходів), що ймовірно буде здійснюватися новими (проектованими) об'єктами необхідно досліджувати окремо.

Розділ 4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом

Під час розробки звіту про стратегічну екологічну оцінку були визначені основні проблеми для навколишнього середовища та охорони здоров'я населення, надані характеристики даних впливів, проаналізовані їх територіальні аспекти.

В рамках даної роботи були визначені ключові екологічні цілі та завдання, їх відношення до містобудівної документації, та визначені можливості їх врахування при розробленні проектних рішень проекту генерального плану. На основі аналізу екологічної ситуації та проектних рішень, прийнятих у проекті генерального плану були визначені ключові актуальні питання, що потребують оцінки.

У таблиці нижче наведено ключові потенційні екологічні проблеми і ризики (та їхні зв'язки з Генеральним планом), яким була приділена особлива увага під час оцінки проектних рішень, що відображено у розділі 6.

Основні ризики	Характеристика ризиків	Територіальна прив'язка	Заходи, визначені проектом оновленого генерального плану
Забруднення атмосферного повітря	Викиди забруднюючих речовин стаціонарними та пересувними джерелами	Магістральні вулиці; ділянки виробничого призначення; головні споруди системи тепло-енергопостачання	Розвиток вулично-дорожньої мережі села, модернізація існуючих об'єктів тепло-енергопостачання, впровадження теплових установок сучасного типу з використанням природних джерел енергії
Вплив на здоров'я населення	Забруднення атмосферного повітря, переважно викидами забруднюючих речовин від автотранспорту	Магістральні вулиці: вул. Рашевського, Центральна	Розвиток вулично-дорожньої мережі села шляхом часткової реконструкції існуючих вулиць
Стан водного басейну	Погіршення гідрологічного режиму ставків, незадовільний технічний стан дренажних систем та меліоративних каналів без заходів з реконструкції	Територія села, прибережні території ставів	Виконання комплексу гіротехнічних заходів; ландшафтне упорядкування прибережних територій водойм з організацією рекреаційних зон

	Відсутність встановлених меж прибережних захисних смуг водойм в межах села	Ставки	Надання пропозицій щодо встановлення ПЗС водойм штучного походження, що передбачаються для рекреаційного використання
Наявність ділянок, що зазнають підтоплення, можливого затоплення повеневими водами	Погіршення санітарно-гігієнічних умов території садибної забудови	Території східної частини села	Виконання комплексу заходів з інженерного захисту території
Біорізноманіття	Недостатність впорядкованих рекреаційних зон за наявності неорганізованих водойм	Стави (східна околиця села)	Створення ландшафтно-рекреаційної зони, утвореної природним комплексом вздовж балок та біля ставків.
	Скорочення площ зелених насаджень в межах села; потреба в збереженні цінних ландшафтів та розвитку регіональної екомережі	Центральна та східна частини села та локальні ділянки в межах сельбищної зони	Резервування ділянок цінних природних комплексів з метою можливості Для забезпечення належного санітарного та екологічного стану, збереження біологічного та ландшафтного різноманіття передбачається очистка берегів ставків від засмічення та замулення, закріплення схилів і берегів, упорядкування існуючих зелених насаджень та озеленення прибережно-захисних смуг вздовж ставків, проведенням робіт по озелененню і влаштуванню комплексних місць відпочинку

Як зазначено у наведеній вище таблиці, декілька екологічних ризиків мають комплексний вплив як на складові навколишнього середовища, так і на стан здоров'я населення.

Серед важливих проблем можна виділити наступні:

Забруднення від транспорту.

Наявність ділянок що зазнають підтоплення та можливого затоплення повеневими водами.

Серед чинників, що впливають на захворюваність та здоров'я населення, виділяються наступні: соціально-економічні (рівень соціальної інфраструктури, умови праці, можливості оздоровлення, доходи та витрати населення, рівень життя тощо); генетичні; стан навколишнього природного середовища (що обумовлюється як природними так і

антропогенними факторами); наявність та рівень системи охорони здоров'я. Відповідно досліджень науковців за інтенсивністю впливу різних чинників виділяються наступні залежності. На чинники соціально-економічного характеру, до яких відносяться паління, вживання наркотиків, зловживання алкоголем, праця в шкідливих умовах, нераціональне харчування, стреси, гіподинамія, незадовільні побутові умови та гіперурбанізація припадає 51-52% загального впливу. Чинник стану навколишнього природного середовища (зокрема, забруднення повітря, води, ґрунту, фізичні фактори впливу) охоплює 20-21% впливу. Генетично-біологічні фактори (спадковість, стать тощо) впливають на 19-20%. На групу факторів, пов'язаних із обсягом і якістю медичного обслуговування (забезпеченість об'єктами медичної інфраструктури та фахівцями, своєчасність та якість лікування, вакцинація, періодичність медичних обстежень, державне фінансування медичної сфери тощо) припадає 8-9% впливу.

Таким чином, серед ризиків впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування можна віднести: якість атмосферного повітря на ділянках впливу автотранспорту, недостатнє забезпечення об'єктами обслуговування.

На території села Великий Жванчик відсутні території та об'єкти природно-заповідного фонду.

Розділ 5. Оцінка відповідності проекту генерального плану цілям програм державного та місцевого рівня, галузевих програм

Цей розділ ґрунтується на аналізі цілей документів державної політики, які мають відношення до цілей розвитку на місцевому рівні, і визначає ступінь їх врахування і впровадження через низку проектних рішень містобудівної документації. Проведений огляд відповідних цілей екологічної політики передбачає загальні орієнтири, на основі яких оцінюються цілі та заходи генерального плану.

В процесі стратегічної екологічної оцінки містобудівної документації було розглянуто значну кількість документів, що містять екологічні цілі а також відповідні завдання у сфері охорони здоров'я. Слід зазначити, що різні програми розвитку містять подібні, хоча і не завжди ідентичні, екологічні цілі. Наприклад, основні цілі та завдання визначені програмами з охорони навколишнього природного середовища, що на регіональному та місцевому рівнях повторюються в програмах Соціально-економічного розвитку місцевого і регіонального рівня, та в цільових програмах місцевого і регіонального рівня.

Аналіз також включав цілі, які мають відношення до генерального плану, та цілі, які можуть бути вирішені на іншому рівні планування. На основі аналізу змісту генерального плану експерти/виконавці СЕО оцінили рівень відповідності цілей, викладених у проекті генерального плану, екологічним цілям, встановленим на регіональному рівні. Згідно результатів аналізу видно, що все враховано в містобудівній документації.

Згідно результатів аналізу можна зробити висновок, що проект генерального плану в достатній мірі відповідає цілям екологічної політики, встановлених на національному та регіональному рівнях; враховує більшість з них і пропонує комплекс заходів, спрямованих на їх виконання.

На основі аналізу цих цілей можна зазначити, що цілі в галузі охорони атмосферного повітря, створені на регіональному рівні, будуть лише частково впроваджені в проекті містобудівної документації, переважно те, що стосується створення зелених насаджень в межах санітарно-захисних зон. Невелике зменшення викидів від автотранспорту також може бути досягнуто в результаті будівництва та ремонту магістральних вулиць сільського та районного значення.

Реалізації цілей в сфері енергоефективності, отримання енергії з відновлюваних джерел, та скороченні викидів забруднюючих речовин від спалювальних установок можлива на етапі вибору конструкторсько-технологічних рішень на етапі робочого проектування окремих споруд систем тепло-енергопостачання, що забезпечується в процесі розроблення Оцінки впливу на довкілля об'єкту, що проектується.

У сфері водних ресурсів, будівництва водопровідних мереж і каналізаційних систем цілі визначені у декількох цільових програмах, з визначенням конкретних заходів з реконструкції чи будівництва інженерних мереж споруд та мереж, які передбачаються до реалізації у короткостроковій перспективі та повністю враховуються проектом містобудівної документації. Підвищення якості поверхневих вод може бути досягнуто шляхом створення та озеленення прибережних захисних смуг для всіх водних об'єктів. Також передбачаються заходи щодо інженерної підготовки та захисту території від несприятливих природних процесів, як на ділянках існуючої забудови, так і на ділянках перспективного містобудівного освоєння.

У сфері охорони ґрунтів проект містобудівної документації передбачає створення ландшафтно-рекреаційної зони з ландшафтним упорядкуванням території що дозволить в певній мірі реалізувати політику щодо ренатуралізації природних ландшафтів, ліквідації потенційних пожежонебезпечних осередків пірогенної деградації ґрунтів, покращити санітарно-гігієнічні умови території.

Однією з найважливіших питань для села є видалення відходів, яке здійснюється на території поза межами населеного пункту і залежить від реалізації рішень, визначених програмами поводження з ТПВ на регіональному рівні. Рішення генерального плану в сфері поводження з ТПВ повністю враховують цілі та проекти передбачені регіональною цільовою програмою щодо об'єктів з переробки та утилізації ТПВ, розміщення яких передбачається за межами населеного пункту.

У сфері біорізноманіття проект генплану передбачає створення зелених насаджень загального користування, а також зелених насаджень обмеженого користування та спеціального призначення.

Зазначене рішення забезпечує більш раціональне використання існуючих природних ресурсів із максимальним збереженням існуючих зелених насаджень.

Аналіз цілей, визначених Регіональною схемою екологічної мережі Хмельницької області, затвердженою у 2016р., виявляє дуже низькі темпи їх реалізації. Більшість завдань, визначених програмою, таких як обстеження, виявлення, вивчення та ведення моніторингу особливо цінних ділянок екомережі не можуть бути реалізовані в рамках проекту містобудівної документації. Проте рішення проекту генерального плану враховують пропозиції регіональної схеми щодо встановленням прибережних захисних смуг водою.

В сфері охорони здоров'я рішення проекту містобудівної документації в достатній мірі враховують цілі, визначені на регіональному та місцевому рівнях, шляхом певного функціонального використання та необхідної площі для розміщення закладів охорони здоров'я установ культури, підприємств торгівлі, громадського харчування і побутового обслуговування та інших установ та організацій обслуговування.

Таким чином, аналіз цілей відповідних державних програм розвитку, змісту та проектних рішень з просторового розвитку території села, свідчить про те, що цілі та заходи, визначені проектом генерального плану, здебільшого відповідають регіональним та місцевим екологічним цілям. Але низка екологічних проблем, таких як поводження з ТПВ та будівництво обхідних доріг можуть бути вирішені лише на регіональному або національному рівні.

Слід зазначити, що відповідно до часових обставин прийняття Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» та умов договору на розроблення містобудівної документації процес розроблення СЕО відбувався після розроблення проекту «Генерального плану с. Великий Жванчик». Однак, після виконання цільового аналізу та проведених консультацій з обласними органами виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, та з місцевими органами влади певні екологічні цілі проекту документу державного планування (проекту генерального плану) досягнуто.

Розділ 6. Опис наслідків реалізації проектних рішень документу державного планування для довкілля, а також для здоров'я населення, у тому числі кумулятивних, позитивних і негативних наслідків

У цьому розділі наведений короткий огляд оцінки ризиків та потенційних впливів на навколишнє середовище. Окремі складові містобудівної документації були проаналізовані з метою виявлення потенційно значних впливів на навколишнє середовище, що мають відношення до реалізації рішень проекту генерального плану. Рішення з просторового планування території, що представлені проектом генерального плану, були оцінені групами, що представляють зони певного функціонального використання, такі, як: виробнича забудова, території житлово-громадської забудови, території рекреаційного, території транспортної інфраструктури та інші.

Виявленні ключові впливи, пов'язаних з конкретними запланованими рішеннями містобудівної документації висвітлені у підрозділі 6.1.

На наступному етапі була проведена оцінка потенційних кумулятивних впливів шляхом аналізу комбінованого впливу реалізації різних проектних рішень на окремі компоненти навколишнього середовища.

6.1. Оцінка ключових наслідків для довкілля, в тому числі для здоров'я населення

У цьому розділі представлено результати оцінки проекту документу державного планування (проекту генерального плану) з урахуванням рішень містобудівного розвитку, прийнятих у відповідних розділах вищезазначеної документації. Оцінка враховує екологічні цілі, пов'язані з розвитком на місцевому рівні, з метою забезпечення ефективного та сталого соціально-економічного розвитку села та поліпшення якості життя населення.

В більшій мірі оцінка зосереджується на потенційних екологічних наслідках або наслідках, пов'язаних із запропонованим функціональним використанням територій та основних проектних рішеннях, передбачених містобудівною документацією.

За результатами оцінки пропонуються заходи, спрямовані на пом'якшення потенційних негативних наслідків, які дозволять більш раціонально використовувати територію села з меншим антропогенним навантаженням на природні ресурси та існуюче середовище.

Результати оцінки представлені у вигляді матриці, що містить оцінку на основі рейтингу потенційних наслідків (таблиця 6.1). На основі оцінки окремих заходів проекту було проведено аналіз потенційних кумулятивних впливів та ризиків, визначені можливі альтернативні рішення та заходи для пом'якшення та попередження виявлених негативних екологічних наслідків реалізації проекту документу державного планування. Огляд

потенційних негативних впливів та заходів з пом'якшення впливу представлений нижче.

Серед ключових наслідків проекту документу державного планування (проекту генерального плану) доцільно виділити:

- Атмосферне повітря: очікується ймовірне підвищення інтенсивності руху на магістральних вулицях села. Але по мірі реалізації рішень з реконструкції та будівництва вуличної мережі села, в тому числі магістральних вулиць, очікується більш рівномірне розподілення транспортних потоків по всій території села та зменшення інтенсивності транспортного руху в центральній частині села.

- Водний басейн: Будівництво локальних очисних споруд каналізації дозволить запобігти забрудненню водних об'єктів.

Встановлення прибережних захисних смуг водойм та дотримуватись режиму господарської діяльності згідно вимог природоохоронних органів.

- Ґрунти: Виконання повного комплексу заходів з інженерної підготовки території на ділянках містобудівного освоєння дозволить скоротити деградації ґрунтів, ліквідувати порушені території, стихійні смітники, що в цілому матиме позитивний вплив на формування середовища та покращення санітарно-гігієнічних умов території.

- Здоров'я: створення додаткових зелених насаджень загального користування (парки, сквери), розширення мережі рекреаційних установ та створення зон короткочасного відпочинку, спортивних зон позитивно вплине на загальні умови життя та сприятиме зменшенню ризиків для здоров'я населення.

У таблиці 6.1 наведені основні виявлені впливи. Шкала оцінки:

-2 суттєво негативний вплив,

-1 помірний негативний вплив,

0 очікуваний вплив відсутній,

+1 помірний позитивний вплив,

+2 суттєво позитивний вплив

Таблиця 6.1. Резюме впливів

№ п/п	№ по експлікації	Існуючий стан об'єкту		Проектний стан об'єкту		Потенційний вплив на компоненти довкілля					Коментарі
		Назва	Категорія впливу	Пропозиції ГП	Категорія впливу	Повітря	Вода	Ґрунт	Біорізноманіття	Здоров'я населення	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Об'єкти впливу на довкілля											
1	17	Об'єкт IV класу шкідливості. склади	-	Збереження існуючого	-	0	0	0	0	0	створення нових та збереження існуючих робочих місць
2	24	Колишня ферма (недіюча)	-	Об'єкт V класу шкідливості. малі підприємства Збереження існуючого розміщення виробничої зони	-	0	0	0	0	0	створення нових робочих місць
3	14	Дільниця ветеринарної лікарні	-	Переоснащення у ветеринарний пункт	-	+1	+1	+1	0	+1	забезпечення санітарного благополуччя населення, створення нових та збереження існуючих робочих місць
4	18	Кладовище традиційного поховання (існуюч.)	-	Збереження існуючого частково Під закриття в перспективі	-	0	+2	+2	0	+2	забезпечення санітарного благополуччя населення
5		Користування вигребами та септиками	-	Будівництво локальних очисних споруд господарсько-побутової каналізації	-	0	+2	+2	0	+2	зниження рівня забруднення ґрунтів та водних об'єктів

Генеральним планом передбачається розвиток виробничих та сільськогосподарських територій та впорядкування існуючих згідно чинних санітарних норм і правил. Деталізація по розміщенню та потужності яких буде передбачається на подальших стадіях проектування. Можливий вплив на довкілля (орієнтовні обсяги викидів забруднюючих речовин у атмосферне повітря; забір води з природних джерел та водовідведення; обсяги утворення відходів), що ймовірно буде здійснюватися новими (проекткованими) об'єктами необхідно досліджувати окремо.

6.2. Можливість негативних кумулятивних ефектів

Проведений огляд оцінки ризиків кумулятивних ефектів. Проведені аналізи виявили потенціал для позитивного впливу проекту містобудівної документації на навколишнє середовище та здоров'я населення.

6.3. Висновки з результатів оцінки

Проведені аналізи виявили потенціал для позитивного впливу проекту містобудівної документації на навколишнє середовище та здоров'я населення. Основні висновки наведені нижче у цьому розділі. Основні пропозиції щодо запобігання, мінімізації та пом'якшення потенційних негативних наслідків подано далі в розділі 7 цього звіту.

Оцінка головних впливів на довкілля та здоров'я населення.

Атмосферне повітря:

Основні ризики:

Запропоновані рішення по реконструкції житлової забудови на ділянках сельбищної території, пов'язані з ризиками погіршення якості атмосферного повітря від викидів нових систем опалення та додаткового автотранспорту. Несвоєчасна розбудова магістральної вуличної мережі може привести до перевищення прогнозованих рівнів інтенсивності транспортного руху на існуючих магістральних вулицях та збільшення ризиків для стану здоров'я населення.

Очікувані позитивні ефекти:

Запропоновані рекомендації та передбачені заходи мають потенціал для позитивного впливу на якість повітря, а саме: менше містобудівне навантаження (щільність забудови, кількість автотранспортних засобів), з метою зменшення антропогенного навантаження на природні комплекси; значне скорочення ділянок реконструкції садибної забудови. Ці заходи (за умови їх реалізації) призведуть до зменшення впливу шуму та забруднення повітря від транспортних засобів на сельбищну зону. Впровадження сучасних конструктивно-технологічних рішень для централізованих та децентралізованих систем опалення, дозволить забезпечити регулювання викидів від систем теплопостачання.

Водні ресурси.

Основні ризики:

Реалізація проектних рішень щодо зміни функціонального використання територій для розміщення виробничої забудови (позиція 2 таблиці 6.1), може супроводжуватись ризиками забруднення ґрунтових вод при використанні водопроникних вигрібних ям та не бажанні власників підключатися до локальних очисних споруд.

Очікувані позитивні ефекти:

У зв'язку із запроєктованим будівництвом локальних очисних споруд, можна очікувати, що забруднення води від скидів зливових та побутових стічних вод не відбудуватиметься.

Ґрунти та земельні ресурси.

Основні ризики:

В разі освоєння територій призначених для виробничої забудови в результаті будівництва об'єктів та супутньої інфраструктури відбудеться фізичне переміщення верхніх шарів ґрунту, їх ущільнення, частково привантаження та видалення із заміною, місцями ймовірно до глибини понад 1м. Освоєння частини ділянок потребує своєчасного виконання заходів з інженерного захисту території, зокрема протиповеневих заходів. Слід зазначити, що містобудівне освоєння ділянок в межах села необхідно здійснювати за єдиним комплексним проектним рішенням.

Очікувані позитивні наслідки:

На ділянках містобудівного освоєння шляхом виконання заходів з інженерної підготовки та захисту території; організація зон відпочинку.

На ділянках містобудівного освоєння зелених насаджень, створення зелених зон, організація зон відпочинку з ігровими майданчиками, пішохідними та велодоріжками, що дозволить підвищити якість відпочинку та дозвілля населення, матиме позитивний вплив на здоров'я населення.

Біорізноманіття

Основні ризики:

Заплановані зменшення видового складу зелених насаджень, скорочення ділянок природного рослинного покриву. Є також ризик порушення природного стану рослинного покриву.

Очікувані позитивні ефекти:

Запропоновані проектні рішення передбачає охорону та підвищення рівня санітарного догляду за зеленими насадженнями загального користування; забезпечення охорони та збереження природного комплексу зелених насаджень села.

Запропоновані рекомендації та передбачені заходи мають потенціал для позитивного впливу на якість біорізноманіття, а саме: в максимальній мірі зберегти існуючі природні комплекси; розширення зелених зон, створення рекреаційних зон та облаштування водних об'єктів з організацією місць відпочинку покращить стан зелених зон і ландшафтів а також умови проживання населення.

Ризики для здоров'я населення.

Основні ризики:

За результатами зібраних даних інформація, що дозволяє провести аналіз безпосереднього впливу якості навколишнього середовища (повітря, питної води) на здоров'я населення відсутня. В перспективі очікується розвиток економічної діяльності деяких промислових підприємств, зростання чисельності населення, що впливатиме на зростання рівня автомобілізації. Тому, без реалізації заходів з розвитку вулично-дорожньої мережі села з унормованим розподіленням транспортних потоків, зміни тенденцій захворюваності хворобами органів дихання є малоімовірними.

Очікувані позитивні наслідки:

При реалізації рішень містобудівної документації очікуються позитивні наслідки в сфері охорони здоров'я, такі як: розвиток магістральної вулично-дорожньої мережі села, що дасть можливість зменшення інтенсивності транспортного руху в центральній частині села та покращення стану атмосферного повітря.

Містобудівне освоєння рекреаційних зон з виконанням ряду заходів з інженерної підготовки та захисту території матиме позитивний ефект на стан атмосферного повітря та здоров'я населення.

Розділ 7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування

На основі аналізів, представлених у попередніх розділах, та з метою сприяння досягненню цілей екологічної політики, встановлених на національному та місцевому рівнях, запропоновано ряд заходів для пом'якшення виявлених потенційних негативних наслідків для навколишнього середовища та здоров'я населення, що випливають з реалізації містобудівної документації. Термін "пом'якшення" відноситься до усунення, зменшення, запобігання або контролю негативних впливів на навколишнє середовище, які можуть виникнути внаслідок впровадження містобудівної документації. Запропоновані заходи складаються з тих, що були визначені в процесі розроблення

проекту містобудівної документації і рекомендації що виникли в результаті виконання СЕО.

Реалізація проекту генерального плану потребує виконання великої кількості заходів, що стосуються розвитку сфери забезпечення системами інженерної інфраструктури села, розвитку транспортної інфраструктури, заходи із інженерної підготовки та захисту території, розвитку виробничої сфери, виконання яких є невід'ємною складовою при створенні сприятливого в екологічному життєвого середовища села. Серед головних заходів, що мають безпосередній вплив на санітарно-гігієнічні умови проживання населення та забезпечують пом'якшення негативних наслідків реалізації проекту можна виділити:

- заходи, що забезпечують зменшення або ліквідацію санітарно-захисних зон (зміна призначення ділянки ветеринарної лікарні на ветеринарний пункт без санітарно-захисної зони); закриття органами місцевого самоврядування ділянки кладовища, що знаходиться з боку вул. Рашевського, після остаточного заповнення площі, з заборонаю подальшого її повторного використання (проведення підзахоронення на місці існуючих поховань);
- створення раціональної організації руху транспорту; подальший розвиток вулично-дорожньої мережі – реконструкція існуючих доріг з сучасними технічними параметрами;
- розвиток системи теплогазопостачання - проведення реконструкції існуючих джерел тепло-, газозабезпечення, із застосуванням прогресивних технологій; впровадження теплових установок сучасного типу з використанням природних джерел енергії в тому числі в установках приватного сектору та дотримання правил експлуатації та технічного утримання існуючих систем теплопостачання села;
- розвиток систем водопостачання з метою повного забезпечення населення системою водопостачання для забезпечення необхідною кількістю води та якістю, що відповідає санітарним нормам; повне забезпечення населення та підприємств різних галузей економіки до систем локального водовідведення. Зазначені заходи сприятимуть запобіганню забрудненню підземних та поверхневих водних ресурсів;
- виконання комплексу заходів з інженерної підготовки та захисту території від несприятливих природних процесів, як на ділянках існуючої забудови, так і на ділянках перспективного містобудівного освоєння;
- розвиток інфраструктури управління відходами (розроблення спеціалізованої схеми санітарного очищення села та інші заходи);
- впорядкування та розвиток інфраструктури транспорту з метою зменшення викидів від транспортних засобів у певних проблемних зонах вулично-дорожньої мережі, з перерозподілом транзитного руху, що сприятиме зменшенню кількості ДТП. Необхідно передбачити створення паркінгів для автотранспорту, особливо в центральній частині села;
- розвиток зелених зон, зелених насаджень спецпризначення; встановлення прибережних захисних смуг водойм та їх упорядкування. Значна частка зелених зон буде призначена для пішохідних та велосипедних доріжок, що сприятиме покращенню якості середовища, включаючи здоров'я населення.

Виконання заходів передбачених містобудівною документацією матиме позитивний вплив на всі складові навколишнього середовища, включаючи здоров'я населення, поліпшення загального екологічного та естетичного стану села.

Також пропонується низка заходів адміністративного характеру, які не можуть бути включені в рамки документу державного планування (проекту генерального плану), але сприятимуть його впровадженню. Під час процесу СЕО на етапі збору даних та аналізу поточної ситуації було визначено необхідність проведення таких заходів:

- для забезпечення ефективної роботи органів місцевого самоврядування, органів охорони навколишнього середовища та охорони здоров'я при прийнятті обґрунтованих рішень здійснювати розвиток системи моніторингу якості повітря в сельбищній зоні села на ділянках

магістральних вулиць, моніторинг виконання заходів з санітарного очищення території села;

- розроблення технічної документації із землеустрою щодо встановлення прибережних захисних смуг водойм села з винесенням їх меж в натуру;
- здійснення контролю за зберіганням родючого шару ґрунтів який зазнає переміщення, під час будівельних робіт та його подальшим використанням для ландшафтної благоустрою;
- посилення контролю Інспекцією державного архітектурно-будівельного контролю за дотриманням екологічних вимог (наявність розділу Оцінка впливу на довкілля в складі робочої документації та виконання його заходів) під час будівництва нових та розвитку існуючих об'єктів виробничо-комунального призначення, в тому числі споруд комунальної інфраструктури та контроль за дотриманням функціонального зонування, передбаченого містобудівною документацією. Цей захід є надзвичайно важливим для уникнення ризиків негативних кумулятивних впливів та погіршення санітарно-гігієнічних характеристик довкілля в зоні впливу таких об'єктів;
- провести вивчення ресурсів фінансування для інвестування в природоохоронні заходи. Реалізація рішень містобудівної документації та реалізація рекомендованих природоохоронних заходів потребуватиме значних інвестицій. Цього можна досягти шляхом мобілізації місцевого бюджету, місцевого екологічного фонду, участі бізнесу, залучення коштів з державного екологічного фонду, інвестицій державних та міжнародних фінансових установ, коштів благодійних міжнародних фондів з охорони довкілля.

Розділ 8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації тощо)

8.1. Оцінка альтернатив

У контексті стратегічної екологічної оцінки містобудівної документації “Генерального плану с. Великий Жванчик Дунаєвського району Хмельницької області” були прийняті наступні перспективи для вивчення наявних альтернатив та їх впливу на навколишнє середовище.

1. "Варіант нульової альтернативи"

У "Варіанті нульової альтернативи" розглядалася ситуація гіпотетичного сценарію, за яким не розробляється і не затверджується проект “Генерального плану с. Великий Жванчик Дунаєвського району Хмельницької області”, а чинного Генерального плану не має. Цей сценарій можна розуміти як продовження поточних (часто несприятливих) екологічних тенденцій, описаних у розділах 2, 3 та 4 цього звіту. Отже, за результатами аналізу визначено, що в рамках сценарію "нульової альтернативи" подальший сталий розвиток села є дещо ускладненим, і ця альтернатива призводить до погіршення екологічної ситуації в селі, неефективного використання земельних ресурсів, хаотичного будівництва.

8.2. Ускладнення що виникли в процесі проведення СЕО

Серед ускладнень що виникли в процесі проведення стратегічної екологічної оцінки можна виділити наступні фактори:

- відсутність офіційних статистичних даних окремо по с. Великий Жванчик, через те що встановлені форми державної статистичної звітності передбачають збір, обробку та офіційну звітність по містам обласного підпорядкування в цілому. Таким чином висновки отримані в результаті аналізу статистичних даних мають певний відсоток похибки;
- обмежений рівень сприяння обласних органів виконавчої влади, в наданні вихідних

даних для виконання стратегічної екологічної оцінки документів державного планування.

Розділ 9. Заходи передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення

При проведенні моніторингу за реалізацією рішень проекту містобудівної документації необхідно аналізувати відхилення фактичних показників чисельності населення села від проектних на поточний період, здійснювати контроль за відповідністю реальних обсягів житлового будівництва, будівництва об'єктів інженерної інфраструктури, соціального та побутового обслуговування, розвитку озелених територій проектним рішенням. Порівняння цих даних між собою, дасть реальну картину досягнутого рівня показників житлової забезпеченості, забезпеченості установами і підприємствами повсякденного і періодичного обслуговування, об'єктами інженерної інфраструктури, що дозволить визначити недоліки і порушення, що негативно впливають на комфортність проживання населення, і обґрунтувати необхідні заходи по їх усуненню.

При проведенні моніторингу реалізації рішень містобудівної документації особливу увагу треба звертати на своєчасне виконання робіт по інженерному обладнанню території, будівництву водопровідних, каналізаційних і теплових мереж, мереж газопостачання, очисних споруд, трасуванню магістральних вулиць і проїздів та їх завершення до вводу в експлуатацію житлових і громадських споруд.

В процесі моніторингу необхідно перевіряти виконання проектних рішень щодо планувальної організації та функціонального зонування території села в питаннях закриття, перепрофілювання підприємств, захисних зон виробничо-комунальних територій тощо.

При здійсненні моніторингу основну увагу належить приділяти заходам передбаченим в сфері охорони навколишнього природного середовища. Виконання ряду планувальних і технічних заходів, визначених в проекті, а також заходів, передбачених цільовими регіональними програмами в сфері охорони навколишнього природного середовища є обов'язковою умовою для досягнення стійкості природного середовища до антропогенних навантажень та забезпечення сприятливих санітарно-гігієнічних умов проживання населення.

Контролю підлягають санітарно-захисні зони виробничих об'єктів, що розвиваються (реконструюються), які повинні відповідати нормативним вимогам "Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів" ДСП № 173-96, з обов'язковим виконанням заходів визначених розділом "Оцінка впливу на довкілля".

При моніторингу реалізації проекту містобудівної документації необхідно перевіряти виконання рішень по організації та обладнанню рекреаційних зон. У тому числі: додержання санітарно-гігієнічних вимог до обладнання та режиму використання прибережних ділянок водоєм у місцях масового відпочинку населення.

В сфері охорони повітряного басейну необхідно перевіряти:

- виконання планувальних заходів (зміни в планувальній організації території села, спрямовані на забезпечення санітарно-гігієнічних вимог до її функціонального зонування; створення та озеленення нормативних санітарно-захисних зон для підприємств та інших виробничо-комунальних об'єктів; перенесення за межі сельбищної території або закриття підприємств та інших об'єктів, що мають шкідливі викиди в атмосферу; розвиток вуличної мережі; створення системи захисного озеленення);

- виконання технологічних та санітарно-технічних заходів (впровадження нових мало- та безвідходних технологій на підприємствах, модернізація існуючих об'єктів тепло-енергопостачання, впровадження теплових установок сучасного типу з використанням природних

джерел енергії, тощо).

Контроль за охороною водних ресурсів включає нагляд за відведенням поверхневих стічних вод з території села, встановлення меж прибережних захисних смуг та додержанням на їх території режимів господарської діяльності, благоустроєм водних рекреаційних зон, а також за виконанням технологічних та технічних заходів на промислових об'єктах (впровадження зворотних систем водопостачання, безстічних виробництв із замкнутими циклами водопостачання та ін.).

Ефективність роботи систем водопостачання та каналізування визначається за результатами лабораторних досліджень якості питної води та води водних об'єктів в пунктах водокористування населення (пляжі) за хімічними та бактеріологічними показниками.

Спеціалізовані лабораторії органів санітарно-гігієнічного контролю повинні вести облік найбільш потужних джерел шуму, вібрації та електромагнітних випромінювань на території села.

Впливи виконання документа державного планування на довкілля, у тому числі на здоров'я населення можуть бути виявлені в результаті моніторингу реалізації проектних рішень документу державного планування, які мають прямі наслідки на стан навколишнього середовища, умови життєдіяльності та здоров'я населення.

Для підвищення якості оцінки антропогенного впливу урбанізованої території на навколишнє природне середовище та здоров'я населення, прогнозування стану екосистем та досягнення їх екологічної рівноваги необхідно щорічно проводити поглиблений аналіз лабораторних досліджень стану атмосферного повітря, водних ресурсів, ґрунту. Для цього доцільним є налагодження в районі системи моніторингу навколишнього природного середовища (повітряний та водний басейни, ґрунт, надра, фізичні фактори впливу) з організацією стаціонарних постів та пунктів контролю в межах житлової, виробничої та рекреаційно-оздоровчої зон.

У разі виявлення систематичних відхилень від гігієнічних нормативів складових довкілля необхідно здійснювати аналіз захворюваності населення села з метою виявлення негативного впливу факторів навколишнього середовища на здоров'я населення, використовуючи в тому числі статистичні дані. Для цього необхідно внести зміни в статистичну звітність у сфері навколишнього середовища для отримання статистичних даних по кожному населеному пункту Дунаєвецького району окремо.

Проблема відсутності статистичних даних по окремому населеному пункту є спільною для населених пунктів по всій країні. Для кожного рівня стандартних процесів планування має бути відповідний рівень офіційної екологічної звітності для кожного населеного пункту окремо, щоб органи планування (та інші відповідні зацікавлені сторони) мали достатню детальну інформацію з офіційних джерел. Одним із варіантів реалізації даного завдання може бути створення штатної одиниці в складі виконавчих органів, що забезпечить збір та аналіз екологічних даних по території села. Для цього необхідно керуватись принципами місцевого самоврядування зобов'язати всіх суб'єктів господарювання в межах села надавати щорічно в текстовому та графічному форматі інформацію про: кількість та місце розташування стаціонарних джерел викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря; межі санітарно-захисної зони; об'єм викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря та дотримання ГДВ; об'єм утворення відходів.

Здійснення моніторингу впливів виконання документа державного планування на довкілля, у тому числі на здоров'я населення за визначеними показниками з веденням щорічної звітності дасть можливість своєчасно виявляти недоліки і порушення, що негативно впливають на комфортність проживання населення, і обґрунтувати необхідні заходи по їх усуненню а також проводити інформування громади села про стан реалізації містобудівної документації, поточні ускладнення та прогнозні терміни їх усунення.

Розділ 10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення

Враховуючи географічне місце розташування населеного пункту в центральній частині країни ймовірні транскордонні наслідки для довкілля та здоров'я населення не очікуються.

Розділ 11. Резюме нетехнічного характеру, розраховане на широку аудиторію

Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування.

Генеральний план села є основним видом містобудівної документації на місцевому рівні, призначеної для обґрунтування довгострокової стратегії планування та забудови території населеного пункту.

Склад та зміст генерального плану визначається ДБН Б.1.1-15:2012 "Склад та зміст генерального плану населеного пункту". Генеральний план визначає основні принципи і напрямки планувальної організації та функціонального призначення території, формування системи громадського обслуговування населення, організації вулично-дорожньої та транспортної мережі, інженерного обладнання, інженерної підготовки і благоустрою, цивільного захисту території та населення від небезпечних природних і техногенних процесів, охорони навколишнього природного середовища а також послідовність реалізації рішень, у тому числі етапність освоєння території.

Головною метою проекту є забезпечення сталого містобудівного, економічного та соціального розвитку села Великий Жванчик, створення належних умов для життєзабезпечення, уточнення планувальної структури та просторової композиції забудови села. Затверджений у чинному порядку, генеральний план стане обов'язковим документом для всіх організацій та установ, які здійснюють будь-яке будівництво на території села, а також використовують землі в проектних межах села.

В процесі розроблення СЕО вивчені головні стратегічні документи, плани і програми, що діють на національному, регіональному та місцевому рівнях, проведений аналіз їх головних цілей, які в тій чи іншій мірі визначають передумови для прийняття проектних рішень/пропозицій в документі державного планування. Їх положення та завдання приймаються до уваги в процесі розроблення містобудівної документації та її стратегічної екологічної оцінки.

Характеристика поточного стану довкілля і здоров'я населення, в тому числі на територіях які ймовірно зазнають впливу, та прогнози зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено.

При аналізі та оцінці поточного стану навколишнього середовища були використані статистичні дані та офіційні дані обласних органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та реалізують державну політику у сфері охорони здоров'я. Основними джерелами інформації були Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища у Хмельницькій області; основні показники здоров'я населення в Хмельницькій області.

В процесі роботи були проаналізовані доступні дані моніторингових спостережень, що здійснюються суб'єктами в рамках програм державного моніторингу навколишнього середовища на локальному та регіональному рівні. Використані дані регіональних галузевих управлінь, наукові звіти та публікації.

Стан навколишнього природного середовища території, що розглядається, характеризується як задовільний. При цьому помірні техногенні навантаження отримує ґрунтове

середовище та водний басейн. Повітряний басейн зазнає шкідливого впливу періодичного характеру на локальних ділянках, де основним джерелом забруднення є пересувні джерела викидів забруднюючих речовин (насамперед автотранспортні засоби). Ризики фізичних факторів впливу, таких як електромагнітне випромінювання, акустичне забруднення є мінімальними.

У випадку, якщо проект генерального плану не буде затверджений, дані стратегічні цілі не будуть досягнуті, що призведе до зниження якості екологічних показників стану довкілля та санітарно-гігієнічних умов проживання населення. У майбутньому, зі збільшенням кількості житлової забудови без належної системи опалення, без оптимізації розміщення нових суб'єктів виробничої діяльності з урахуванням екологічних вимог, а також комунальних підприємств, рівень забруднення атмосферного повітря, швидше за все, матиме тенденцію зростання. Якщо проект генерального плану не буде впроваджений, а нові рішення щодо розбудови вулично-дорожньої мережі для зменшення транзиту не будуть реалізовані, вплив транспорту на атмосферне повітря і здоров'я населення буде значно зростати, особливо в центральній та південно-задній частинах села, що знизить рівень комфортного проживання в цих районах.

Ключові виявлені екологічні проблеми села, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування.

Серед важливих екологічних проблем села, в тому числі що мають ризики впливу на здоров'я населення, можна виділити наступні.

Забруднення атмосферного повітря, що відбувається переважно за рахунок викидів від пересувних джерел, насамперед автотранспортних засобів. Додатковим фактором короткочасного, але надзвичайно шкідливого, впливу на стан повітря є процеси горіння листя та сміття, які періодично виникають за певних метеорологічних умов та господарської діяльності. Вплив від транспорту є найбільш критичним на магістральних вулицях переважно в центральній та південно-задній частині села. Зазначені ризики є основними серед потенційних впливів на стан здоров'я населення.

Безпосередньо в межах села джерелом забруднення водойм є стік зливових вод що формується на сельбищних територіях, малий відсоток розвитку мережі побутової каналізації. Наявність ділянок що зазнають підтоплення та можливого затоплення повеневидами водами погіршують санітарний стан територій.

Основним джерелом негативного впливу на навколишнє середовище є кладовище, яке знаходиться в межах села.

Не витримана санітарно-захисна зона від кладовища, яка складає 300 м та накриває прилеглу житлову забудову, розміщення дільниці ветеринарної лікарні, яка має санітарну зону 200 м та накриває прилеглу житлову забудову, відсутність побутової каналізації.

В селі відсутнє сміттєзвалище (полігон твердих побутових відходів).

Генеральний план передбачає зміну функціонального використання низки територій/ділянок перспективного будівництва, що може вплинути на стан навколишнього середовища територій. До них відносяться наступні проектні рішення:

- 1) розміщення садибної забудови, вздовж вул. Центральної ;
- 2) розміщення пожедепо вул. Центральної;
- 3) розміщення малих підприємств на території колишньої ферми;
- 4) розвиток системи побутової каналізації з будівництвом локальних очисних споруд.

Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, та шляхи їх врахування.

В процесі виконання СЕО був проведений аналіз низки документів державного, регіонального та місцевого рівня, що містять зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому

числі пов'язані із запобіганням негативного впливу на здоров'я населення. Також були розглянуті документи, що містять екологічні цілі а також відповідні завдання у сфері охорони здоров'я. Аналіз також включав цілі, які мають відношення до генерального плану, та цілі, які можуть бути вирішені на іншому рівні планування. Результати аналізу цілей та завдань екологічної політики визначених у вищезазначених документах показали високу ступінь відповідності цілям визначеним в проекті генерального плану с. Великий Жванчик та їх врахування в проектних рішеннях. Документ державного планування враховує більшість з них і пропонує комплекс заходів, спрямованих на їх виконання.

Опис наслідків реалізації проектних рішень документу державного планування для довкілля, а також для здоров'я населення, у тому числі кумулятивних, позитивних і негативних наслідків.

Проведений аналіз виявив потенціал для позитивного впливу проекту генерального плану на навколишнє середовище та здоров'я населення. Водночас, були виявлені ризики та потенційні негативні наслідки, що можуть виникнути внаслідок реалізації окремих рішень, прийнятих в проекті генерального плану.

З метою запобігання, мінімізації та пом'якшення потенційних негативних наслідків запропонована низка заходів.

Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування.

На основі аналізу виконаного в СЕО, з метою сприяння досягненню цілей екологічної політики, встановлених на національному та місцевому рівнях, запропоновано низку заходів для пом'якшення виявлених потенційних негативних наслідків для навколишнього середовища та здоров'я населення, що впливають з реалізації містобудівної документації.

Реалізація проекту генерального плану потребує виконання значної кількості заходів, визначених в містобудівній документації: розвитку інженерної та транспортної інфраструктури села; заходів із інженерної підготовки та захисту території; розвитку господарського комплексу; охорони навколишнього природного середовища, виконання яких є невід'ємною складовою створення сприятливого в екологічному відношенні середовища села.

Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації тощо).

У контексті стратегічної екологічної оцінки містобудівної документації "Генерального плану с. Великий Жванчик Дунаєвського району Хмельницької області" були прийняті наступні перспективи для вивчення наявних альтернатив та їх впливу на навколишнє середовище.

1. "Варіант нульової альтернативи"

У "Варіанті нульової альтернативи" розглядалася ситуація гіпотетичного сценарію, за яким не розробляється і не затверджується проект "Генерального плану с. Великий Жванчик Дунаєвського району Хмельницької області", а чинного Генерального плану не має. Цей сценарій можна розуміти як продовження поточних (часто несприятливих) екологічних тенденцій, описаних у розділах 2, 3 та 4 цього звіту. Отже, за результатами аналізу визначено, що в рамках сценарію "нульової альтернативи" подальший сталий розвиток села є дещо ускладненим, і ця альтернатива призводить до погіршення екологічної ситуації.

На основі аналізу та порівняння наявних перспектив розвитку населеного пункту були прийняті варіанти, що в більшій мірі відповідають встановленим цілям екологічної політики на місцевому та регіональному рівні та в більшій мірі сприяють досягненню сприятливого в санітарно-гігієнічному відношенні середовища та підвищують комфортність проживання

населення.

Серед ускладнень що виникли в процесі проведення стратегічної екологічної оцінки можна виділити наступні фактори:

- відсутність офіційних статистичних даних окремо по с. Великий Жванчик, через те що встановлені форми державної статистичної звітності передбачають збір, обробку та офіційну звітність по містам обласного підпорядкування в цілому. Таким чином висновки отримані в результаті аналізу статистичних даних мають певний відсоток похибки;
- обмежений рівень сприяння обласних органів виконавчої влади, в наданні вихідних даних для виконання стратегічної екологічної оцінки документів державного планування.

Заходи передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Моніторинг наслідків реалізації містобудівної документації є комплексним процесом проведення якого є невід'ємною складовою своєчасного забезпечення навколишнього середовища, що розвивається і трансформується, системами інженерної інфраструктури, об'єктами побутового та соціального обслуговування населення, благоустрою території, що відповідно впливає на якість довкілля та комфортність проживання населення. Для проведення моніторингу реалізації рішень містобудівної документації наведені основні чинники, що потребують особливої уваги та контролю, визначені показники для здійснення контролю та запропоновані необхідні заходи для моніторингу впливів під час реалізації документу державного планування.

Здійснення моніторингу впливів реалізації документу державного планування на довкілля, у тому числі на здоров'я населення за визначеними показниками з веденням щорічної звітності дозволить своєчасно виявляти недоліки і порушення, що можуть негативно впливати на комфортність проживання населення, обґрунтувати необхідні заходи по їх усуненню; а також проводити інформування громади села про стан реалізації містобудівної документації, поточні ускладнення та прогнозні терміни їх усунення.

Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Враховуючи географічне місце розташування населеного пункту на значній відстані від кордонів сусідніх держав ймовірні транскордонні наслідки для довкілля та здоров'я населення не очікуються.

Розділ 12. Додатки